

Posamezne številke:  
Navadne Din —75,  
ob nedeljah Din 1-50.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven  
nedelje in praznikov, ob 18. uri  
datumom naslednjega dne ter stane  
mesečno po pošti D 10.—, za ino-  
vativno D 18.—, dostavljen na dom  
D 11-50, na izkaznice D 10.—,  
inerciali po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“,  
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

# TABOR

Posamezne številke:  
Navadne Din —75,  
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-  
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-  
stropje. Telefon interurb. št. 270.  
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi  
ulici št. 4, prilike, desno. Tele-  
fon št. 24. — SHS poštnoštekovni  
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne  
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sobota 14. oktobra 1922.

Številka: 233.

## Nemška stranka na pohodu.

Maribor, 12. okt.

Mi smo nedavno prinesli obširnejši, z načelnega vidika pisani komentar k ustanovitvi nemške politične organizacije v Sloveniji. Naš članek je bil pisán tako stvarno in trezno, da nam celo novosadski »Deutsches Volksblatt« ni mogel odreči objektivnosti in resnosti. Pisali smo pod vtisom prve vesti, da je pokrajinska vlada dovolila ustanovitev nemškega političnega društva. Nismo vedeli ničesar ne o programu ne o vodilnih osebah te organizacije. Kar čez noč se je pojavila v graški »Tagespost« vest, da je odbor nemške stranke izvoljen. Danes čitamo v ljubljanskem »Jutru« imena odbornikov in tudi nekaterih članov. Popolnoma natihoma se je vršil dne 1. t. m. v Mariboru ustanovni občni zbor, katerega se je udeležilo tudi mnogo oseb iz ostalih mest in trgov mariborske oblasti. Ta furtim - politika in pa dejstvo, da so graški listi prvi prinesli poročilo o novem odboru, se v naših krogih ne komentira preveč prijazno. Še slabši vtis pa je napravila sestava nove stranke.

Mi ne moremo nemški stranki predpisovati, kako naj se organizira in koga naj voli na svoja vodilna mesta, ker je vlada odobrila njena pravila in ustava daje v tem oziru proste roke. Ugotavljamo pa, da nova stranka ne bo mogla živeti brez nekega načelne in praktične omejitve v svoji taktiki: to se pravi, nemška stranka ne sme niti za trenutek izgubiti izpred oči, da stoji proti nji ogromna večina jugoslovnsko organiziranega ljudstva in da je vsak njen boj brezupen, če vodi njeno razmerje do te večine geslo sovražstva, ne pa geslo sprave in mirnega sožitja.

So li organizatorji nove stranke pokazali, da se zavedajo političnega položaja na našem obmejnem ozemlju? Dasi nimamo še nobenih zanesljivih vesti o njihovem programu, smemo že danes reči, da bo naša javnost sprejela nemški program z globokim nezaupanjem. Ker se že sedaj vidi, da bo program nekaj drugega kot praksa.

Iz seznamka odbornikov in prijavljenih članov razvidimo, da je to izrazito meščanska stranka, okoli katere se zbirajo beati possidentes, da obranijo moč in vpliv nemškega kapitala, ki je ostal kot zapuščina nemške ekspanzije v bivši Spodnji Štajerski. Nova stranka bo skušala loviti trgovce, obrtnike in zasebne uradnike, da si pridobi glasove, ki so ji potrebni za nastop v volilnem hoju. Povedali smo že, da smo si vsi Slovenci edini v tem, da ne dopuščamo nemškutarije. Ta sramota nemške politike na slovenski zemlji mora biti zbrisana za vselej. Ali pa nemška stranka sploh more upati na kakršnekoli uspehe, če si ne pridobi numerične moči? Zdi se nam, da je tu boj neizogiben in da bodo morali slovenski krogi poseči po radikalnejši taktiki, če se bodo začeli oglašati razni Berližji, Vezenški, Grileci in drugi podobni črički izza polpretekle dobe.

Kar pa je na stvari najznačilnejše, je dejstvo, da je spiritus agens nemške politične organizacije na našem obmejnem ozemlju slovenski renegat dr. Kupnik, odvetniški kandidat pri dr. Mühleisnu v Mariboru. Dr. Kupnik sicer ni naveden na odborniški listi, to pa iz gole previdnosti in le začasno. Nemci so poslali v javnost samo take osebe, ki so popolnoma neodvisne in jim slovenski nasprotniki ne morejo

## Položaj razčiščen.

Zadnje vesti iz Beograda.

Demokratsko zborovanje. — Spor popolnoma odstranjen. — Manifestacije Davidoviču.

Beograd, 13. okt. Na včerajšnji seji glavnega odbora demokratske stranke se je na željo nekaterih poslancev sprejela sporazumna resolucija, vendar pa ne bistveno. Šlo je le za to, da se v resoluciji točneje označijo pravice vodstva stranke, ker bi sicer mogla nastati nova nesporazumljenja. — Odsek je v nececi uri izdelal besedilo nove resolucije, ki je bila soglasno sprejeta. Navzoči so z burnim ploskanjem in navdušenimi klici pozdravili končnovejavno odstranitev spora v stranki. Na predlog poslanca Wilderja je bilo sklenjeno, da se ostavka g. Davidoviča na predsedniško mesto ne vzame na znanje.

Ljuba Davidović ostane tedaj še nadalje predsednik stranke.

Podpredsednik dr. Krstelj je na to predlagal, naj zborovalci korporativno spremijo vodjo stranke Davidoviča do njegovega doma. Ta predlog je bil navdušeno sprejet, nakar se je razvil po mestu manifestacijski sprevod. Na popoldanskem zaključnem zborovanju je bila soglasno sprejeta resolucija v korist uradništva, ki jo je predlagal g. Turk iz Ljubljane.

Novo besedilo resolucije. — Za ureditev razmer na Hrvatskem. — Protivizitiz ustave. — Ustava se mora izvesti.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Nova resolucija je bistveno ista kot ona, ki smo jo objavili v včerajšnji številki. V točki 1. se naglašja, da je bila ureditev razmer na Hrvatskem vedno najiskrenjša želja demokratske stranke in da je ta zadeva ena najresnejših državnih potreb. Točka 2. daje direktive za demokratsko delo v tej smeri in sicer: vsaka akcija se mora zasnovati na vidovdanski ustavi ter ne sme biti naperjena niti proti državi niti proti narodnemu jedinstvu niti proti stran-

## Fašisti gospodarji Italije?

Dunaj, 13. oktobra. (Izv.) Kakor poročajo listi iz Rima, se je vlada udala ultimatumu fašistov, ki zahtevajo

## Položaj na vzhodu.

Grška vlada podpiše mudanjski sporazum. — Boljševiške intrige v Perziji in Afganistanu.

Pariz, 13. oktobra. (Izv.) Iz Aten poročajo, da bo grška vlada v teku treh dni podpisala mudanjski sporazum. Čaka le še na grške delegate, ki prinesejo podrobnosti, posebno, kar se tiče evakuacije Tracije.

London, 12. okt. (Izv.) »Times« poročajo: Zastopnik moskovske vlade je dne 9. t. m. obvestil ljudskega komisarja za zunanje zadeve, da sta perzijskain afganistanska vlada pripravljeni podpirati Kemal-pašo v slučaju, da zavzniki ne bi ugodili turškim zahtevam, posebno, glede Tracije.

Rudarska stavka na Češkem.

Praga, 12. okt. (Izv.) Danes se je otvorila ob udeležbi treh zadržanih central državna konferenca koaliranih rudarskih zvez. Dosedanje stališče pri pogajanjih se je odobrilo. Sklenilo se je, da vztrajajo rudarji na februar-skem sporazumu, ki določa, da se znižajo mezde sorazmerno s padanjem cen življenskih potrebščin. V dokaz, da so rudarji vedno spoštovali ta sporazum, naj služi ureditev mezd v kladnovskem revirju. Koncesije, ki so se

kinemu programu. Nadalje se zahteva izvršitev sklepa lanskega kongresa demokratske stranke, da je treba vidovdanko ustavo izvesti do kraja. Demokrati kooperirajo z vsako stranko, ki zavzema v tem oziru enako stališče. — Administrativno in zakonodajno de- je treba izvesti v najširšem duhu demokratskega programa. Predsedniku glavnega odbora se prepušča svoboda akcije, v kolikor se tiče pripravljalnega dela posameznih zadev. Pravica definitivnega sklepanja pa se pridržava kompetentnim strankinim forum.

Demokrati proti ministru Miladinoviću, ker pledira za velikosrbstvo.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) Poštni in brzojavni minister Žarko Miladinović bo moral odstopiti in ne pride v poštev pri rekonstrukciji kabineta, ker je na radikalnem zborovanju plediral za Veliko Srbijo. Ta govor je vzbudil v krogih demokratske stranke veliko nezadovoljstvo. Demokratski klub je mnenja, da minister Miladinović ni postopal pravilno, ko je kot aktivni minister govoril za spremembo državnega imena, ki je vendar že določeno v ustavi. Tega mnenja je tudi večina radikalnega kluba, med drugimi ministrski predsednik Pašić.

Prvi poslanec Radičeve stranke prisegel kralju in ustavi.

Beograd, 13. okt. (Izv.) Včeraj ob 4. uri popoldne je poslanec hrvatske republikanske stranke dr. Karlo Häusler v navzočnosti predsednika parlamenta dr. Ribarja položil predpisano prisego kralju in državi.

Prepovedano velikosrbsko zborovanje v Metkoviću.

Beograd, 13. oktobra. (Izv.) V Metkoviću so nekateri politični pustolovci sklicali zborovanje velesrbske stranke. Ministrstvo za notranja dela je to zborovanje prepovedalo.

takojšnji razpust zbornice in volilno reformo za novo zbornico.

London, 12. okt. (Izv.) Iz Carigrada poročajo: Štiri tisoč Turkov je danes prekoračilo novo mejo pri polotoku Ismidu. Angleški general je potom letal onozoril Turke na mejo nevtralne cone. Razen tega pa je obvestil o kršitvi pogodbe tudi Ismid-pašo in Mustafa Kemal-pašo.

London, 13. oktobra. (Izv.) Reuterjev urad ugotavlja, da so Turki na mudanjski konferenci popustili tako glede nevtralne cone, kakor tudi glede števila orožništva v Traciji.

jim ponudile tekom pogajanj, so sprejemajo, toda le, če ostanejo vse ostale določbe kolektivne pogodbe v veljavi.

## BORZA.

Krona notira v Curlihu 2.075.

Curli, 13. oktobra. (Izvirno.) Predborza Pariz 40.65, Zagreb 2.075, London 23.82, Berlin 0.1875, Praga 18.15, Italija 22.87, Newyork 537.50, Dunaj 0.0073, žig. krone 0.0080, Budimpešta 0.21½, Varšava 0.05 pet osmink, Sofija 3.45, Bukarešta 3.25.

tako lahko do živega. To je dobro pre-računjena taktika, ki pa je le nov dokaz, da bo nemška politika v Sloveniji neodkritosrčna in zahrbtna.

Značilno je, da je — kakor izvemo izza kulis — ena prvih točk delovnega programa nemške stranke osvojitve nekaterih nemških naprav in zavodov, med njimi »Schulvereinskii« šol, »Südmarkinega« imetja in kazinsko-gledališkega posloppja v Mariboru. — Prihodnje dni bomo prinesli obširnejše poročilo, kako se mariborski Nemci trudijo, da bi zopet zagospodovali v gledališču, da bi vrgli iz njega slovensko Talijo in slovensko študijsko knjižnico ter si te prostore rezervirali za nemške prireditve in nemška društva. To je zelo drzen zalet, pa se nam dozdeva, da si bodo razni Kupniki hitreje osmoldili peroti kot si sploh mislijo.

Naravno je, da Nemci že takoj na prvi poti v javnost vzbujajo nezaupanje, saj ne store prav ničesar, s čimer bi pokazali, da razumejo naše politične razmere in našo narodno psihologijo. Nemški kapital si hoče ohraniti ob meji kar največ vpliva, zato pa stopa kot posebna skupina, ozaljšan z geslom »staatsreu und volkstreu« v naše politično življenje in zato napoveduje slovenski večini nacionalno borbo. — Potrebno je, da se Slovenci zavemo svojih dolžnosti in da prestrižemo vsak udarec, ki gre preko naravne meje nemške stranke. Tu ob meji potrebujemo enoten, nadstrankarski gospodarski program; program, ki gre za tem, da se kar najbolj utrdi naša industrija, trgovina in obrt. V vsakem slučaju moramo vedeti, koga podpiramo in čemu ga podpiramo. Beati possidentes nemškega rodu v Mariboru, Ptuj in Celju morajo občutiti, da merijo svojo pešajočo moč s slovensko gospodarsko enoto, ki se sicer razpada v več različnih političnih delov, katera pa bo vedno in na vsakem mestu sistematično osvajala ostanke propadle nemške ekspanzije na slovenski zemlji.

## O praktičnih vprašanjih našega šolstva.

Kaj nam pišejo iz učiteljskih Krogov o oktobrskem pouku.

»Tabor« št. 228. od 8. okt. t. l. je prinesel pod tem naslovom članek, katerega mora vsaki učitelj na deželi, osobito pa v obmejnem pasu, le odbravati. Marsikaj še seveda v tem članku manjka. V svojem dopolnilu hočem podati v prvi vrsti še nekoliko opazk o letošnjem jesenskem pouku. Od višjih instanc so izdane naredbe o velikih počitnicah. Na deželi moramo začeti letos šolo s 1. oktobrom. Gospodje pri zeleni mizi seveda tega ne razumejo, ker niso nikoli živeli med kmeti in viničarji. Torej kratko: kot učitelj 4. razreda imam sedaj izmed 85 otrok v šoli 4—8 otrok. Zakaj? Seveda bo zopet kakšen gospod vprašal: »Ali ni zakon in kazni.« »Da gospod, pri zeleni mizi, zakon in kazen sta še, toda »razumeree so druge.

Na šoli v Slov. gor. imamo približno 60—70% viničarskih otrok. Viničar da jeseni svojega otroka k kmetu v službo, da si pri paši zasluži potrebno obleko in obuvalo za zimo. Kmet otroka, ki mu pase, spravlja sadije in grozdje, ne bo dal v šolo, ker mu potem ves dan ne donaja nobene koristi, mora ga obleči in obuti. Najmanj 60% otrok tedaj ni v šoli. Razven tega pridejo v poštev otroci, ki so doma na kmetiji. Kmet, ki ima 10—14 letne otroke, gotovo ne bo dal svojih otrok v šolo, za



zbiranje sadja, grozdja in za pašo pa bo najemal odrasle ljudi in jih mastno plačeval. Rajši obdrži otroka v oktobru doma in plača za ta mesec eventuelno kaznen 60 K. Pri tem odpade drugih 40% učencev. In tako sedi sedaj učitelj v razredu s 4—6 učenci (v najboljšem slučaju) in ne ve kaj začeti z njimi.

Imamo učitelje, ki imajo gospodarstvo in druge stroke, (kajti danes od onih par kronic ne more živeti niti najidealnejši učitelj) pa mora radi 2 ali 3 otrok ves dan zapraviti v šoli. Pa če bi to bilo v korist šoli ali niemu samemu! Želim samo onemu g. nadzorniku, ki je dejal: »Če je eden učenec v razredu, mora učitelj od 9. ure do 3. ure pop. sedeti pri njem, da bi to pokušal vsaj en teden! Opozorjamo višje instance, da se o stvari preje pouče in šele potem izdajajo naredbe! Nikakor pa ne takih, ki nasprotujejo običnemu blagru. S tem si nikakor ne bomo pridobili obmejne prebivalstva. — Učiteljstvu na meji, oziroma v obmejnem pasu, pa dajte raje doklade oziroma višji plačilni razred, nego »šikanec« in večna nadzorstva. Naše učiteljstvo na meji se po večini zaveda svoje dolžnosti. So pa odredbe in zapovedi, ki mu izpodkopavajo ugled in le obtežujejo delo.

\* \* \*

Kako upravičena so zgornja izvajanja, priča drugi dopis iz učiteljskih krogov, ki smo ga prejeli ob istem času. Naš dopisnik piše:

Pričeli smo s podukom oktobra. V enem razredu eden, v drugem dva učenca, v tretjem nič itd. Hladno postaja, otroci pri mirnem sedenju že drgetajo od hlada, treba je kuriti za enega, dva učenca prostorne učilnice, drva pa stanejo seženj nad 2000 K — in pozimi bo kurivo, ki se ga že v okt. porabi, primanjkovalo. Ne gre, pa ne gre na deželi z jesenskim podukom, najbolj pa letos ne, ker je sadno leto in se paša ves dan izrablja, ker je izdatna, otava pa je odrekla po suši. — Tukaj, v Slov. gor. se pase le jeseni po otavini košnji, pa ves beli dan. Pa trgatav! Ne gre, treba je to takoj uvideti, da se ne bo delalo ljudem škode in ob enem vzbujalo mržnje, da, sovraštva do šole in vodilnih krogov. In tudi sicer so jesenske počitnice na deželi tako globoko vkoreninjene v poljedeljsko dušo, da jo globoko rani, kdor jih hoče vzeti. Višji šolski svet stori dobro in modro, ako takoj razglasi ukinjenje oktoberskega poduka na deželi. Ne delajte podeželskemu šolstvu še večjih težav, kakor se že itak mora z njimi boriti, zlasti še v naših obmejnih krajih.

## Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

A. P. Čehov:

### Nevaljao dečko.

Preveo Dušan D. Petković.

Ivan Ivanovič Japkin, mlad čovek prijetne spoljašnosti in Ana Semjonovna Zamblickaja, mlada devojka sa prčastim nosičem spustili su se niz strmu obalu i veli na klupicu. Krasno mestanče! Ako sednete tu, sakriveni ste od sveta — vide vas samo ribe i vodeni pauci koji munjinom brzinom jure po vodi. Mladi ljudi bili su naoružani udičama, mrežom, bocama sa glistama i drugim potrebama za ribolov. Čim su se seli, počeli su lov na ribe.

— Veseo sam, što smo jedared sami — počeo je Japkin osvrćući se na sve strane. — Ja Vam moram reći mnogo, Ana Semjonovna... Vrlo mnogo... Kada sam Vas ugledao prvi put... Kod Vas trza... Tada sam razumeo, zbog čega živim, osetio sam ko je moj ideal, kome sam dužan da posvetim svoj pošten i teški život... To mora da je veća, kad tako trza... Kada sam Vas ugledao, ja sam zavoleo prvi put u životu, zavoleo strasno!... Ne trzajte štap... neka se bolje zakači... Rečite mi, moja draga, preklinjem Vas, mogu li računati — ne na uzajamnost, ne! — to ne zaslužujem, ja ne smem ni

## Politične vesti.

**\* Nemška stranka v mariborski oblasti.** Dodatno k uvodniku prinašamo imena odbornikov in nekaterih članov nemške politične organizacije v Mariboru, kakor jih je dobilo »Jutro«. Odbor je sestavljen sledeče: predsednik Karel Nasko, posestnik v Mariboru; I. podpredsednik dr. Gregor Skoberne, advokat v Celju; II. podpreds. Valentin Spruschina uradnik v Ptuj; tajnik dr. Hans Schmiederer, odv. kandidat pri dr. Mühleisnu v Mariboru; tajnikov namestnik Frid. Grilletz, kujigovodja pri Rud. Kiffmannu v Mariboru; blagajnik dr. Herman Wiessthaler, odstavljani notar v Mariboru; blagajnikov namestnik Karel Robays, pek v Mariboru in načelnik požarne bramb. Odborniki: dr. Sikst Fichtenau, advokat v Ptuj, Alojz Langer, veleposest. v Marenbergu, Anton Ulrich, strojevodja juž. žel. v Studencih; namestniki: Hans Schuller, posestnik v Slovenjgradu in svak dr. Barleta v Mariboru, Johann Vezenssek, posestnik v Konjicah, Julij Pfrimer, veletrg. v Mariboru, Menhart Wrentschur, prokurist tvrdke Woschnag v Šostanju, Josip Berlig, trgovec v Rogatecu. Za člane društva so prijavljeni dosedaj med drugim: Adolf Weigert, trgovec v Mariboru, tast ravnatelja podružnice Centralne banke v Mariboru; Oton Wiessthaler mlajši, zasebni uradnik v Mariboru; Kaspar Hausmaninger, veletrg. v Mariboru; dr. Orosel, odv. v Mariboru; Vincenc Kühr, trgovec v Mariboru; dr. Ivan Schmiederer, bivši mariborski župan; Roman Pachner, 84letni zasebnik v Mariboru; Viljem Lininger, trgovec v Mariboru, desna roka Rudolfa Kokoschinegga. Duša cele organizacije je slovenski sin iz Podplata dr. Kupnik, odv. kandidat pri dr. Mühleisnu, kjer je zbiralističe vseh naših pangermanov.

**\* Demokratiški disidenti v Ljubljani** so se pod vodstvom dr. Ravniharja in dr. Trillerja organizirali posebni politični skupini, h kateri je pristopilo več odvetnikov, svetnikov, veletržcev in bančnih ravnateljev. Ti ljudje so stopiti v zvezo z Narodno-socialistično stranko in nameravajo — kakor piše dr. Triller v »Slov. Narodu« — voditi politiko v smislu resolucij zagrebškega sestanka. Vprašanje je, kdo bo v tem novem zakonu bolj socialističen: narodni socialisti ali pa njihova bankirska boljša polovica?

**\* Grčija v vojnem stanju.** Londonski listi poročajo iz Londona, da je bilo nad celo Grčijo proglašeno vojno stanje in sicer zaradi prevelikega ogroženja prebivalstva nad izgubo vzhodne Trakije. Iz Aten je odpotoval v vzhodno Trakijo odsek grškega parlamenta, da nadzoruje izpraznitev izgubljenega ozemlja. Vzhodno Trakijo zapusti visoko število beguncev.

**\* Stambolijski položaji na vzhodu.** Praški »Venkov« objavlja razgovor svojega poročevalca z bolgarskim

misliti o tome — mogu li računati na... Vucite!...

Ana Semjonovna trga se štap sa udičom i uzviknula. U vazduhu je blesnula srebrno-zelena riba.

— Bože moj, grgeč! Ah, ah... brže! Otrgla se...

Grgeč otrgnuvši se sa udice, bacao se po travi u pravcu vode... i... bućnuo u vodu!

U jurnjavi za ribom Japkin, mesto ribe, nekako nehotice šćepao je ruku Ane Semjonovne i iznenada prineo svojim usnama... Ona je trgala, no već je bilo dočkan: usne su se sile u poljubac. Sve se to dogodilo neočekivano. Za prvim, došao je drugi poljubac, za tim kletve vernosti... Srećni trenutek! U ostalom u zemaljskom životu nema ništa apsolutno srećnog! Sreća ima u sebi obično otrova ili se truje čime s polja. Tako je i ovoga puta bilo. Kada su se mladi ljudi ljubili začuo se smeh. Pogledali su na reku i skamoni li su se. Do pojasa u vodi stajao je goli dečko. To je bio Kolja, gimnazista, brat Ane Semjonovne. On je stajao u vodi, posmatrao ih i zlobno se smejao.

— A—a—a... vi se ljubite? — rekao je on. — Vrlo lepo! Kazacu ja to mazi.

ministrskim predsednikom Stambolijskim, ki se je nahajal na potu skozi Prago. O položaju na vzhodu je Stambolijski izjavil, da zahteva Bolgarija prostost morskih ožin. Nadalje je izjavil, da so odnosi Bolgarije z Jugoslavijo sicer dobri, vendar pa bi bilo ozirom na splošen položaj železi, da bi se še izboljšali in poglobili. Prepričan pa je, da bo do tega sigurno prišlo že v kratkem času.

**\* Hindenburg in Kemal paša.** Zmagoviti Kemal paša je postal velik ljubljence nemških monarhistov, ki že sanjajo o bližnjem polomu versailške mirovne pogodbe. Med mnogimi nemškimi militaristi mu je poslal svoje čestitke tudi maršal Hindenburg.

**\* Italija zahteva Dodekanez.** Italijanska vlada je poslala zaveznikom silam noto, da si v smislu londonske pogodbe prisvaja pravico do Dodekaneza izvzemši otok Rodos. Anglija je odločno proti italijanski zahtevi. Sicer pa se Schanzer že umika, ker je italijanska agencija »Volta« objavila, da je italijansko zahtevno smatrati le za formalno, ker se je medtem situacija na bližnjem vzhodu temeljito izpremenila.

**\* Nemški teroristi ne mirujejo.** V času ko se vrši proces proti morilec dr. Rathenau, je izdalo državno pravništvo v Berlinu ukaz, naj se aretirajo nekatere člane organizacije »Oberlande«, med njimi stotnika Römerja, dr. Fritz Bartelsa, stotnika L. Oesterreicherja in trgovca Fr. Endersa, ki so obdolženi, da so pripravljali nove politične umore. Na črni listi so imeli več znanih političnih osebnosti.

**\* S procesa proti morilec dr. Rathenau.** Proces, ki se vrši že več dni pred sodiščem v Leipzigu, vzbuja velikansko pozornost. Značilno je, da je začetnik morilnega načrta 18letni gimnazijec Heinz Stubenrauch. Mlečnozobi dijak je bil član organizacije »Bund der Aufrechten«. Izpovedal je, da je prepričan antisemit. O Rathenau-u se je nekoč izrazil, da ni drugega sredstva, kot da se ga z orožjem umakne. Pred neko pričo je dejal: »Če bi imel revolver, bi ga ustrelil kar v parlamentu.« Bil je tudi v zvezi z organizacijo »C«, kateri je ponujal svoj morilni načrt. Izpovedbe prič kažejo, kako razpredena in globoko zasnovana je v Nemčiji reakcionarna organizacija.

**\* Angorska vlada razveljavlja sultanove pogodbe.** Finančni komisar v Angori razglasa, da so vse s sultanovo vlado po 16. marcu 1920 sklenjene pogodbe, konvencije, kontrakti, dekreti itd. neveljavni ter jih angorska vlada ne priznava.

## Ljudska knjižnica

### Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

— Nadam se, da vi, kao pošten čovek... počeo je da muca Japkin, crveneći. — Uhoditi je podlo, a dostavljati nisko i odvratno... Uzdam se da vi kao pošten i dobar čovek...

— Dajte mi rublju, pa neću kazati! — odgovorio je dobar dečko. Ako ne, rećicu.

Japkin je izvadio rublju i dao Kolji. Ovaj je stegao rublju mokrom pesnicom, počeo da zvižduče i otplivao. I mladi ljudi ovoga puta, više se nisu ljubili.

Drugog dana Japkin je kupio Kolji loje i loptu a sestra mu je poklonila svoje kutice od raznih pilula. Zatim su mu poklonili dugmad sa psećim glavicama. Nevaljalom dečku se ovo sve jako dopadalo i da bi dobio još više počeo je da ih uhodi. Kuda Japkin sa Anom tudi i on. Ni trenutka ih nije ostavljao same.

— Podlaci! Škrgutao je zubima Japkin. Kako je mali, a kako pokvaren! Šta će proizaći iz njega?

## Dnevna kronika.

— Resnica o letošnji letini. Iz Slov. gorice na mپیسجو: Zagnali so ljudje kmalu po strnjeni žetvi vik in krik, češ, izgubljeni bomo za letos, suša bo vse uničila. Čimbolj se je bližala jesen, tembolj so vpili, najbolj pač verizniki in spekulantje, da so skokoma dvigali cene moki itd. A vendar je že letos žitno polje dalo izborni pridelek. Koruza je lepa, ajda kaže dobro, v Slov. goricah krompir sploh bolje stori v suhem nego v mokrotnem letu, sadja obilo, vina obilo, odpadke na otavi namošeča precej bujna jesenska paša. Krik o slabi letini je utihnil — govori se le o dobri letini — oderuhe z moko in kruhom pa je sram, še bolj pa strah, ker jim je tudi g. minister dr. Zerjav začel močno »štrenc« mešati. Kljub temu pa še stane pri nas na deželi bela moka 31 in krušna 28 K (seveda ne povrstna kakor v meslu).

— Pomanjkanje soli na deželi. Na deželi se posebno v jesenskem času rabi mnogo soli za konzerviranje zelja, repe, zabele, mesa itd. Kakor se nam poroča, je nastalo v zadnjem času na deželi občutno pomanjkanje finejšje soli. Vzrok temu leži v neurejenih prometnih razmerah, ki silno otežujejo dovoljno dobavo. Podvzeti pa so vsi koraki, da se temu v najkrajšem času odpomore, ker so zaloge soli dovoljne.

— Regulacija Drave. Ministrstvo za poljedelstvo in vode je dovolilo za redno vzdrževanje regulacijsko-obrambnih del ob Dravi od Maribora do Medjimurja 569.000 dinarjev ter za izvanredna obrambna dela ob Dravi celih 1.243.000 dinarjev. Z regulacijo na najnevarnejših mestih se bo začelo še to jesen.

— Zakon za zgradbo cenenihi stanovanj. Kakor se poroča iz Beograda, je izdelalo ministrstvo za socijalno politiko nov zakonski načrt za zgradbo malih, cenenihi stanovanj. Podrobnosti tega zakona še niso znane. Nedvomno pa bo našel zakon, ki bi odpravil edanji stanovanjski bedi, tako v parlamentu, kakor v javnosti splošno odobravanje.

— Prošnje za štipendije. Ministrstvo prosvete je odredilo z odlokom z dne 4. oktobra 1922. P. br. 5937, da se prošnje za štipendije služateljev univerze in visokih šol vložijo po izvršenem vpisu pri pristojnem rektoratu, ki prošnje predloži pokrajinski upravi. Prošnje morajo biti opremljene s potrebnimi dokumenti.

— Obratne nezgode, kako se prijavljajo. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ponovno opozarja vse delodajalce, ki zaposlujejo osebe, katere se po zakonu za zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in nezgode zavarovane, da morajo v zmislu § 99. tega zakona vse obratne nezgode, ki se pripete njih uslužbencem, v dveh izvodih prijaviti potom pristojne poslovalnice na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani na tiskovinah, ki

Jednom za obedom, kada su doneli kolače, najednom se počeo smeјati, namignuo јednim okom i upitao Japkina.

— Da kažem? A? Japkin je strahovito prozvenio i zagrizao mesto kolača salфetu. Ana Semjonovna skočila je iza stola i pobegla u drugu sobu.

U ovakvom stanju nalazili su se mladi ljudi do kraja Avgusta, do toga dana, kada je Japkin zaposlio ruku Ane Semjonovne. O, kako je to bio srećan dan! Pošto je govorio sa roditeljima Aninim i dobio njihov pristajanje Japkin je prvo potrćao u vrt i tražio Kolju. Našavši ga, u malo nije zaplakao od uzbuđenja i uhvatio dečaka za uho. Dotrćala je i Ana Semjonovna, koja je takodje tražila Kolju, i uhvatila ga za drugo uho. Trebalo je videti kakvo se blaženstvo ogledalo na licima zaljubljenih, kada je Kolja pika i molio ih:

— Mili, dragi, neću reći! Aj, aj, oprostite! A za tim su oboje priznali, da za sve vrijeme, odkako su zaljubljeni јedno u drugo, nisu ni јedared osetili takvu sreću, tako zanosno blaženstvo, kao tog trenutka, kada su yukli nevaljalog dečaka za uši.



se dobe brezplačno pri vseh poslovalnicah okrožnega urada. Dogaja se, da delodajalci ne gredo prijavljati bodisi naravnost političnim oblastem (okrajnim glavarstvom, mestnim magistratom) ali pa okrožnemu uradu, kar pa ni pravilno in je v stanju, da povzroči zakasnitev v priznanju nezgodnih rent. To navodilo pa ne velja za one zavarovalnice, ki so člani bratovskih skladnic vance, in blagajen prometnih podjetij, za katere v panogi bolniškega in nezgodnega zavarovanja okrožni urad ni pristojen.

— **Tinje na Pohorju.** Naš župan g. Janez Ferik je hodil ponoči stražiti svoj vinograd, da bi mu drugi ne prikrajšali trgatve. V temi je padel v neko jamo in si zlomil desno roko. Moral je v bolnico.

— **Ne igrajte se z orožjem!** V vinogradnih krajih je navada, da fantje ponoči stražijo po vinogradih. Za šalo in kratek čas pa pri tem streljajo iz pušk samokresov in drugega orožja. Tako so tudi v Sodrežu hodili te dni fantje s puškami po vinogradih. Imeli so dve puški, izmed katerih so eno izstrelili, ena pa je ostala nabita. Med potom so se ustavili pri neki zidanci, kjer so se krepčali in šalili. Pri tem vzame eden izmed fantov puško, in misleč, da je prazna, nameri proti Simonu Margiču ter jo sproži. Strel je zadell Margiča naravnost v prsa in v petih minutah je bil fant mrtev.

— **Vlom v cerkev.** Na Taborskem v Zagorju na Hrvaškem je bilo v noči od 1. na 2. oktobra vlomljeno v tamodnjo cerkev. Tat je odnesel kelih in monštranco v vrednosti 50.000 kron. — Tatvine je osumljen nek Alojzij Miošek, ki je pred kratkim pobegnil iz varžinskih zaporov.

— **Kaznovana izdajalec.** Te dni se je izvršila v Leskovcu v Srbiji smrtna obsodba nad Ivanom Kara-Jankovičem in Spiro Zajdovičem, ki sta za časa bolgarske okupacije Srbije med svetovno vojno izdala veliko Srbov bolgarskim oblastem, ki so jih potem dale pomoriti. Oba sta bila obešena.

— **Iz Rečice v Sav. dolini** nam pišejo: Apostol Novačan je srčno želel v nedeljo oznanjevati svoj evangelij v Vajdovi gostilni, a je siromak, najbrž vstal tisto jutro z levo nogo. Pomenili so se z okrajnim komisarjem in orožniki, ki so mu dopovedali, da na Rečici ne more ničesar več pokvariti; saj tako vse here »Slov. Gospodarja«, »Straž«, »Autonomista« in tem podobne evangelije. Enak uspeh je imel na Ljubnem pri Podpečanu. Naše sožalje, gospod Novačan! Pri nas ljudje nimajo smisla za Vaše reči, ali tam za morjem bi pa s tem programom dobro izhajali!

— **Naraščanje draginje na Madžarskem,** posebno v Budimpešti, postaja v zadnjem času vedno občutnejše. V Budimpešti sledi stavka na stavko. — Ljudstva se polasča vedno večja nezadovoljnost. Vsa večja podjetja počivajo. Tudi med državnim uradništvom je nastalo gibanje, ki proti splošno stavko državnega uradništva.

— **Bivša kraljica Cita** se vedno čaka na Španskem »boljših« časov. S svojo družino stanuje v neki vili v LeJueti-vu, ki jo ji je dal na razpolago nek španski aristokrat. Ker pa ta vila ni urejena za zimovanje, se bo Cita na zimo zopet preselila v El Pardo pri Madridu. Njen »dvor« se še vedno bori s finančnimi težkočami, ker vprašanje njene »pokojnine« še ni rešeno. Madžari pa ji pri svoji slabi valuti tudi ne morejo vedno zalagati v milijončki. — Španski kralj pa ni preveč darenljiv in ji posodi vedno le toliko, kolikor neobhodno rabi za »življenje«.

## Zahvala koroških Slovencev.

Koroški Slovenci vračajo najprisknejšo zahvalo za pozdrave in sočutja v času obletnice usodnega dneva, sosednim slovenskim bratom in sestram v Mariboru. Nov up in tolažba je napolnila naša boleča srca v narodnem boju, ker čutijo z nami tudi naši sosedni Slovenci našo pekočo bol. Zasiguramo vsem slovenskim bratom in sestram, da se nikdar ne u-pognemo tudi pod najhujšim germaniskim nasiljem. Da ne pripoznamo sedaj nam

vladajoči tuj narod za našega gospodarja in njegove šege ne za naše šege. Ne ustrašimo se ob največjih slavnostih še danes z razobešanjem slovenskih trobojnic dokazati germanstvenemu nasilju in podivjani druhali, katera nas napada in preganja, da teče po naših žilah slovenska kri Borili smo se skozi stoletja rod za rodom neustrašeno v narodnem boju, za našo slovensko zemljo in pravice v Korotanu, kot dediči in potomci starih koroških Slovanov, borili se bomo, dokler tudi nam ne zasije solnce svobode pod okriljem slovenske države. Da nas je zadela 1. 1920 nemila usoda in pahnila nazaj v krute germanske okove po goljufiji in z nasiljem, da ječimo še danes pod najtežjim tujim robstvom, ki ga svet pozna, vse to ne more izruvati iz naših src ljubezni slovenske domovine. V naših prsih bije srce, ki hrepeni edino le po pravem slovanskem vladarju in kralju Aleksandru I., kateri nam bo vrnil svobodo in naše slovenske pravice v sedaj tujem Korotanu. Slovenske koroške pozdrave in na skorajšnjo »Svidenje na starodavnem Gosposvetem polju«. Koroški Slovenci.

## Mariborske vesti.

Maribor 11. oktobra 1922.

m V znamenju nove nemške politike? Nek tukajšnji narodni gostilničar nam je pokazal vabilo, s katerim sklicuje Splošna zadruga za gostilničarsko obrt (g. Franz Roschanz) sestanek članov, na katerem se naj določi na poziv okrajnega glavarstva novi cenik. Vabilo je pisano samo v nemščini in celo vsem slovenskim članom so se poslala nemška vabila. Ali je morda to pričetek nove politike tukajšnjih Nemcev ki se čutijo pod okriljem svojega političnega in gospodarskega društva že čisto varne?

m Javna prošnja. Podpisani urad je vsled nezdravih uradnih prostorov v skrajno težkem položaju in ako ne najde novih lokalov, obenem v nevarnosti, da bo moral prenehati z uradovanjem, kar bi bilo na škodo vsej javnosti, zlasti pa najboljše — brezposelnemu delavstvu. Zato prosimo, da nam naj vsakdo prijavlji, če ve za kakšno primerne prostore (3 sobe v pritličju, v sredini mesta), ki bi bili na razpolago proti primerni odkupnini. Zadeva je zelo nujna in pereča, zato prosimo hitre pomoči. — Državna borza dela v Mariboru, Stolina ulica št. 4.

m Nenavadno velik sulec. V oknu restavracije »Stara pivarna« (hotel Hajbwidl) je bil danes dopoldne razstavljen nenavadno velik sulec, ki tehtal 16 kg. Ujel je to ribo g. Marko v Dravi pod Meljem na mrežo. Zadnje obdobjanje tega nenavadnega plena se bo vršilo danes zvečer v restavraciji sami, kjer bodo vsi občudovalci prišli na svoj račun.

m Po ceni so se vozili minolo nedeljo štirje gospodiči iz Razvanja nazaj v Maribor. Dopoldne so se v Radvanju imeli malo »dobro«, malo so se ga tudi nasekali, potem pa »nobil« odpeljali z izvoščkom nazaj v mesto. Toda na kralja Petra trgu je izvošček v svoje presenečenje zapazil, da so se vsi štirje gospodje kar na tihem poslovili, ne dabi plačali. Voz je bil prazen. V bližini pa je zapazil izvošček nekega gospoda ki je hitel za neko gospodično. Misleč, da je to eden izmed njegovih gostov, je klical stražo, naj ga prime. Toda stražnik ga je potolažil, češ, da dotičnega dobro pozna in da naj mu jutri predloži račun. Izvošček se je s tem potolažil. Drugega dne pa jo mahne na vse zgodaj v neko tukajšnjo banko, da izterja od dotičnega gospoda neplačano vozino. Toda glej ga spaka! Dotični gospod ni o kaki vožnji sploh ničesar vedel ter mu dokazoval, da omenjeno nedeljo sploh ni bil v Radvanju. Beseda je dala besedo, in bančni uradnik, katerega je izvošček smatral za svojega dolžnika, je začel zabavljati tudi čez policijo, kateri je poslal tako »lepo« pismo, da mu je državno pravdnistvo radi tega prisodilo 1000 dinarjev globe. Opeharjeni izvošček pa še vedno išče svoje dolžnike.

m Velika kavarna. Najmodernejša Kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Podpirajte Jug. Matico!

## Narodno gledališče.

### Repertoire:

Petek, 13. okt. ob 15. uri »Revizor«, dijaška, izv.  
Sobota, 14. oktobra: Baron Trenk. Izven.  
Nedelja, 15. oktobra: Hlapci. Izv.  
Ponedeljek, 16. oktobra: Zaprti.  
Torek, 17. oktobra: Baron Trenk. B.

## Kultura in umetnost

x »Baron Trenk«. Opereta v treh dejanjih. Vglasil Srečko Albin. Oseba bojevitiga pandurskega polkovnika Trenka, s katero so zvezane pripovedke o njegovih pustolovčinah in ljubezenskih aferah, daje prav hvaležno glavno osebo za opereto. K temu se pridruži kot zunanja oprema romantika vojaškega in hajduškega življenja, slika iz narodnega življenja v Slavoniji in velikomestnega življenja na Dunaju oz. na dunajskem dvoru. — Spretno sestavljen libreto je skladatelj Albin istotako vsestransko izkoriščal v muzikalnem oziru, ter se držal oblike izza najlepše razvojne dobe dunajske operete. Spravil je v svoje delo prijetno menjava, ter upošteval učinkovitost mnogokratnega nastopa zboru, na katerega stavi tudi precejšnje zahteve. Tem večje priznanje gre tudi režiji (g. Rasberger) in muzikalnemu vodstvu (g. kapelnik Vogrič), ki sta podano nalogo zelo lepo rešila. Občinstvo tudi ni štedilo z izraževanjem priznanja. Glavno vlogo (Trenk) je postal g. Arhipov. Priznati moramo njegovo marljivost, s katero se skuša vglobiti v značaj vloge, akloravno se mu ni zmiraj posrečilo podati sliko pustolovskega lahkoživca pandurskega komandirja. Njegov glas doni prijetno, v vseh legah enakomerno izenačen in tudi slovensčino obvladuje že v izdatni meri. Lidijo (gdč. Šuštarjeva) bi si želeli temperamentnejšo, v podanih prilikah pa hudomušno in šegavo. Vrlo dobro je kreiral g. Janko svojega Nikolo. Bil je dovipen in tudi v pevskem oziru je docela zadostoval. Njegova žena Marica (gdč. Savinova) je bila živahna in premotna, ter je istotako dobro podala svojo vlogo. Od drugih vlog je še omeniti Kornelijo (gdč. Petkovo), francoskega poslanika (g. Kopača), dvornega poeta (g. Rasberger), Ala Vusijo (g. Grom) in Čavša (g. Harastovič). Pohvalno priznanje zasluži zbor, ki je imel topot rešiti precejšnjo nalogo. Očividno se je trudil, spraviti v celokupni nastop potrebno življenje. Ko enkrat ne bode več tako visel na taktovski dirigentovi, bodo tudi postale kretnje bolj proste. — Pomisliti je treba, da stojimo v dobi početnega razvoja mariborskega slovenskega gledališča in v muzikalnem oziru so tukaj uspehi vsakakor očividni. Pomenijo že lep napredek napram prejšnji nemški opereti izza vojne dobe. Če bi še orkester spremljal bolj decentno, bi bilo to celokupnemu vtisu tudi v prid. Obisk je bil dober in občinstvo je živahno aplavdiralo.

## Sokolstvo.

o Kolo jahačev sokolskega društva v Mariboru prične z novim tečajem v jahanju in se vabijo bratje, ki se ga nameravajo udeležiti, da se prijavijo br. Novaku v Narodnem domu. Priglasiti pa se morejo le oni, ki so člani kakšnega sokolskega društva. Prva vaja v nedeljo, 15. t. m., zbirališče točno ob 1/8. uri v Narodnem domu. Zdravo! Načelstvo.

## Sport.

: ISSK Maribor : MAK. V nedeljo dne 15. t. m. se odigra na igrišču »ISSK Maribor« v ljudskem vrtu zadnja jesenska prvenstvena tekma. Igra obeta biti jako zanimiva ker imata oba nasprotnika enako število točk ter bosta nastopila z najboljšimi močmi. Igrase prične točno ob 1/15. uri.

## Trgovina, obrt in industrija.

i Važno za vse trgovce in industriale! Na svoje posredovanje je trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani dobila danes dne 12. oktobra sledečo

brzojavko: »Na vaš telegram od 10. oktobra ukazano odboru da tudi za prispelo trgovsko blago izda dovoljenja samo za uvoz brez pravice za nakup deviz.« Generalni inspektor Jakovljevič J. br. 18220.

## Gospodarstvo.

g Odobrenja za dospelu blago. Trgovski gremij je bil danes brzojavno obveščen, da je prejel devizni odbor nalog, izdajati za dospelu blago odobrenja brez pravice za nakup deviz, o čemur se vsi zainteresirani obveščajo. Obširneje o tej zadevi na jutrišnjem občnem zboru gremija.

g Hmelj. XI. in XII. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg, 11. X. 1922. — Živahno povpraševanje, vse vrste za 2200 M dražje. (100 M = 2.50 Din.).

g Produktna borza v Novem Sadu. 11. oktobra: pšenica: 335—338, ječmen: 300—305, oves: 255—258; koruza: 300—305; fižol: 310—320, moka: (z vrečo) št. 0 500; za kuho 475; krušna št. 6 425, otrobi: pšenični 160, mast: svinjska ab Bačka 29; zelje: bačko v glavah 100; orehi: bosanski 500, čebula 300. Tendence: nestalna.

## Objave.

§ Cercle français priredi v soboto, 14. oktobra, ob 6. zvečer v slavnostni dvorani moškega učiteljskega francosko predavanje. G. general Vinogradske bo podal slike življenja na Ruskem po prevratu. Vstop prost.

§ Mestni kino. Originalen angleški film »50.000 milj okrog sveta« pot angleškega prestolonaslednika preko Amerike v Avstralijo na največjem parniku sveta. Film še nevidenih daljnih krajev in narevnih krasot v 6 činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

## Zvezdno nebo v oktobru.

Venera ali večernica ostane ves oktober prva zvezda, ki se pojavlja na večernem nebu v bližini horizonta, tam, kjer zahaja solnce. Nji sledi v bližini zenita bleščeča Vega, na to visoko na zapadu Arktur, visoko na jugu Atair in levo od Vega Deneb. Kapela zamiglja nizko na severovzhodnem obzorju, ko večernica že zahaja. Globoko na južozapadni strani spoznamo kmažu, ko se sonrak zgosti, tovariša naše zemlje — Marsa. Na južovzhodni strani miha naše oči Fomalhant, najsvetlejša zvezda v Ribah.

Ob 10. uri zvečer je Fomalhant že prekoračil svojo kulminacijo, Mars se potaplja na južozapadnem obzorju. Arktur je zašel, Kapela se je povzpela visoko na severovzhodno plast neba zapadno kvadranto označujejo krasna zvezdišča Lira, Labod in Orel. — Na vzhodu pa se pojavljajo druga krasna zvezdišča, ki jih občuduje vsak ljubitelj zvezdnega neba. To so: Dvojčki, Orion, Voznik, Bik in Persej. Na zenitu se zbiražo Kekej, Kasiopeja, Pegaz in Andromeda. Južno nebo je redkejše; tu migljajo precej medlo Ribe, Kič in Povodnji mož.

Koncem oktobra se pojavlja ena najlepših zvezd: Sirij.

Od planetov opozarjamo ljubitelje zvezd na Merkurja, ki stopi 15. okt. v spodnjo konjunkcijo s solncem in se nahaja 31. oktobra v največji zapadni elongaciji. Koncem oktobra se nahaja severnejše od solca, zato ga tudi ni težko najti. Med 20. oktobrom in 15. novembrom ga vidimo na jutranjem nebu; okrog 1. novembra se nahaja na našem obzorju 1/2 ure. — Venera doseže 21. oktobra svoj najmočnejši sijaj, nato pa se njena svetloba nekoliko zmanjša. Položaj Marsa smo že omenili. Na nebu ga vidimo 3—4 ure. — Jupiter stopi dne 23. t. m. v konjunkcijo s solncem in ostane nevidljiv. — Saturn, katerega konjunkcija se vrši 4. oktobra, se v drugi polovici oktobra zopet pojavi na svetlem jutranjem nebu.

## Ne pozabite naročnine!



## Razno.

**Vrt samili metuljev.** V zoologičnem vrtu v Londonu je prekrasna zbirka metuljev, pa ne na bučke nabodenih in po vrstah razvrščenih, temveč zbirka živih metuljev, svobodno letajočih v majhnem, od vseh strani z dobro mrežo obdanem vrtu. V tem preljubkem kakor iz bajke vzetem vrtu negovane cvetlice popolnoma zadostujejo za prehrano teh pestrih stvaric. No vkljub temu je na vrtu posoda, v katero natakajo vsako uro jako razredčeno strd. Kadar stopi oskrbnica metuljev na vrt, imajo gledalci čudalep prizor. Od vseh strani se zgrinjajo prekrasno opisani metolji in pokrivajo oskrbnico v bajno barvani plašč. Nad posodo pa nastane pestro rajanje.

**Grozna avijatična nesreča v Indiji.** Kakor javljajo londonski listi iz Lahore, ponesrečila sta se te dni 2 letalca. Častnika na naravnost strašen način. Dvignila sta se v aeroplanu, napolnjenem z bombami, da bombardirata dva velika tabora indijskih vstajev. Naenkrat se je aparat iz neznanega vzroka uvaljal, nakar je ves eksplozivni material eksplodiral v zraku. Še predno so ostanki aeroplana padli na zemljo, sta bila oba častnika raztrgana na drobne kosce.

**Tragična smrt artista.** Pretečeni teden se je dogodila na nekem berlinskem sejmišču nenavadna nesreča. V

panorami se je izkazoval neki artist kot človek-krt. Dal se je zakopati v 1 meter globoko jamo, ostal 15 minut v zemlji in se potem kot krt zopet priril na površje. Ko so ga zadnjič zopet tako zakopali v zemljo, je začel eden od gledalcev slabotne klice na pomoč ter opozoril na to tudi navzoče. Ljudje so se posmehovali skrbnemu gledalcu ter potrpežljivo čakali, da se artist pririje iz zemlje. Ko ga le ni bilo celih 20 minut na površje, so začeli kopati, toda artist je bil že mrtev, ker se je zadušil.

**Divni studenec.** Zejni poljski delavci v bližini Plzna so iskali studenec, pa so slednjič našli vir, ki se jim je na prvi mah gabil zaradi svoje rumene barve. Eden izmed njih se pa le ni mogel premagati. Pokleknil je na tla k izviku ter se napil rumene tekočine. Po prvem požirku se je ustrašil, potem pa je pil v daljših požirkih. Njegovi tovariši so ga začeli posnemati, pa so enoglasno zahtevali, da studenec vsebuje pivo. Geologi in pivovarski strokovnjaki že preiskujejo studenec, ki daje 20 hl vžitnega piva na dan. Doslej jim je ta vir še uganka. Sodi se pa, da si studenec dela pot skozi podzemsko skadišče ječmena, ki se kvasi.

**Igralci in starost.** Opaža se, da se gledališki igralci ne starajo tako hitro kot drugi ljudje. Ta okolnosti se pripisuje načinu življenja, katero je sicer polno skrbi, vendar vedno veselo in zabavno. Tako n. pr. Sara Bernhard vkljub svoji visoki starosti še vedno

nastopa na odru. V francoski komediji v Parizu je pred nekaj leti igrala 80-letna Virginija Dejaset z živahnostjo mlade devojke. Kakor poročajo pariški listi, je znani igralec Baron še s svojimi 70 leti igral ljubimke vloge z velikim uspehom. V nekaj dneh bo v gledališču v Amsterdamu praznovala svoj 70. rojstni dan igralka Mina Buderman, katera še vedno s prav mladeniškim ognjem poje in pleše prve vloge v operi ter je še vedno ljubinka občinstva. Ta pevka je tako dobrega zdravja, da se njeni oboževalci zdravijo, da bo zamogla še na odru praznovati svoj 100 rojstni dan.

**Srečno mesto Amsterdam.** Veliko nizozemsko mesto Amsterdam je eno izmed onih redkih mest, kojih finance so v sijajnem stanju. Njegov proračun za tekoče leto izkazuje 10 milijonov zlatih goldinarjev prebitka, ki pa ne bo vrujen meščanom, ampak bo prenesen na novi račun.

## Za smeh.

**Oče in sin.** Oče: No, kaj pa ti tako neumno obračša glavo in gledaš po zraku? Sin (ki se uči francosko): »Ne vem, kako se pravi: la coeur, ali le coeur? Oče: »Bedak, ne eno in ne drugo, ampak likér.«

**Preskušnja.** Berlinski operni pevec Salamon je prosil za roko hčeri bogatega meščana. Bodoči tast je hotel spo-

znati svojega nadobudnega zeta, pa je šel k predstavi, v kateri je pevec Salamon igral vlogo »Don Juana«. Po predstavi je meščan stopil k igralcu in mu dejal: »Z veseljem Vam dajem svojo hčer za ženo, ker sem se prepričal pri današnji predstavi, da Vi niste Don Juan.«

**Za humor skrbi pri nas neki cerkveni list,** ki izhaja v Mariboru. List je bil svojčas glasilo pobožnih src in je kot tak ustrezal svojemu namenu. Današnji urednik pa je neprostovoljen humorist, ki pisari o vsem mogočem, pa postaja na račun svoje duhovitosti silno zabaven. V zadnji številki je velečastiti gospod počastil tudi žensko modo z neprostovoljno komičnim aforizmom: »Veliko razočaranje. Dokler so bili videti samo dekliški obrazi — je še slo. Letošnje poletje pa smo bili silno razočarani. (Hm! Razočaran je pač oni, ki išče in hrepeni!). Piscec je doživel dalekosežna, globoka, osupljiva, dražljiva razkritja. (Hm! Pač neprijetna stvar!). »Tisti udjec, piše. »Tista odurna mesenost: res škoda, prav škoda. Ves idealizem o ženski lepoti se mora podreti...« »Nagec pa je res — grdec. Recite, kar hočete. Pobožni gospod je tedaj hudo nezadovoljen z najpopolnejšim božjim delom, nagim človekom (ki menda ni prišel v talarju iz božjih rok). No pa če pobožen mož doživi »dalekosežna, globoka, dražljiva razkritja«, to je že hudo, res hudo...«

Bernhard Kellermann:

## PREDOR.

Roman.  
(Dalja)

(68)

Med nami je poravnano! Kakor v delu smo sodrugi tudi v izgubi! Tunnelmen... Poizkušal je nanovo vznemiliti oduševljenost, ki je delavske vojske skozi šest let priganjala k delovrbi, kakršna se je zdela nemogoča. Izjavljal je, da predora ne gradi sebi v zabavo. Predor naj pobrati Ameriko in Evropo, dvoji svet, dvojo kulturo. Predor bo dajal tisočim kruha. Predor se ne stvarja v obogatitev posameznih kapitalistov, marveč je prav tako namenjen ljudstvu. Baš to je bila njegova (Allanova) namisel. »Vaš, tunnelmen, je predor tam zdolaj Prav vi ste sindikatski delničarji!«

Allan je začutil, da je iskra skočila iz njega v mrgojavno človeških glav. Vse je jelo vzklikati, vpiati, se gibati! Kontakt je bil storjen...

»Sam sem delavec, tunnelmen!« je trobil Allan. »Delavec kakor vi. Strašljivce mrzim! Proč s strašljivci! Pogumni pa naj ostanejo! Delo ni zgolj pripomoček, da se človek nasiti! Delo je vzor! Delo je naše dobe vera!«

Vpiti je. Vse je dobro kazalo za Allana. Ko pa jih je pozival, naj spet poprimejo za delo, je bilo iznenada zopet ledeno tiho vse okoli. Zopet jih je izpreletaval strah...

Allan je izgubil. Zvečer so se sestali voditelji delavcev na meeting, ki je trajal do ranega jutra. In zjutraj so njih odposlanci izjavili, da se dela ne lotijo.

Svetovnomorska in evropska gradilišča so se ameriškim tovarišem pridružila.

To jutro je Allan odslavlil sto osemdeset tisoč mož. Stanovalešča morajo biti izpraznjena v štirideset in osem urah.

Predor je počival. Mac City je bila kakor izmrta. Le tu in tam so postavili brambove s puško ob rami.

Peti del.

I.

Edison-Bio je v teh tednih služila premoženje. Razkazovala je celo katastrofo v samem predoru (!), dirjanje za življenje po roveh. Predvajala je zborovanja. Mac govori. Vse.

Tudi novinar so se v naročaj stekale neprecenljene vsote in založniki so se napihovali. Katastrofa, otervena prizadevanja, velikanski meetingi, stavka — to so bili strelji iz topa, ki so velikansko, po vsem zemeljskem obli nastanjeno, strahot in senzacij željno vojsko čitalcev, novlin vzplaševali. Svet se je za liste trgal.

Delavske novine vseh pet kontinentov so Maca Allana risale kot sodobno pošast: vsa je krvava in ostudna, v gobcu ima človeške glave, v rokah pa blazine oklopnice. Vsak dan so ga mrcvarile rotacijske tiskalnice vseh dežel. Predorskemu sindikatu so vžigale sramotno znamenje najhujšega zaslužnjanja, kar ga svet pozna, in nad vse nečuvnega kapitalizemskega trinoštva.

Odslovljeni delavci so se jeli vesti grozilno. Toda Allan jih je ugnal. Po vseh lesenjačah cestnih vogalih in elektrovodnih drogih se je pozaval razglas, ki je imel tole besedilo: »Tunnelmeni! Sindikat si ne da vzeti niti niti, ne da bi ga branil. Razglašamo, da so po vseh sindikatskih poslopih razvrščene puške strojnice! Nadalje izjavljamo, da se ne šalimo!«

Odkod ima ta Mac nenadoma puške strojnice? — Ovedelo se je, da so to strelno orožje že pred leti skrivoma razpostavili — če bi se kdaj kaj primerilo! Ta Mac je gad, ki mu ni priti do živga!

Točno štirideset in osem ur po odslovlitvi ni bilo po delavskih seliščih ne luči ne vode več. Preostajalo

jim ni drugega, nego da se spravijo stran, če jih ni volja, s sindikatom poskusiti se v bitki.

Toda kar brez hrušča in trušča se predorovec niso marali umekniti! Hoteli so svet nase opozoriti, hoteli so se svetu pokazati, preden se razidejo.

Naslednjega dne se je 50.000 tunnelmanov odpravilo v New York. Odpeljali so se v 50 vlakih in ob dvanajstih so — prava pravcata vojska! — prispeli v Hoboken. Redarstvo ni imelo povoda, tem množicam prepovedati vstop v New York: v New York je smel vsak, kdor je le hotel. Ali telefonske naprave redarstvenih postaj so bile v rabi brez prestanka, da je bilo kretanje te vojske pod nadzorstvom.

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

## Mala oznanila.

**Kontoristinja,** vešča slovenske in nemške ter steno-grafije, išče službo. Nastop takoj. Naslov pove uprava. 1971

**Stenotipistinja,** zmožna slovenskega in nemškega jezika, išče službo. Ponudbe pod »Začetnica« na upravnistvo »Tabora«. 1967

**Pomožnega slugo,** sameca, ki pozna dobro Maribor, sprejme takoj okrajno glavarstvo. 1968

**Dva dijaka ali uradnika,** ali pa dve gospodini, se sprejme na stanovanje z dobro hrano. Električna luč, prost vhod. Vprašati v trgovini Gajeva ulica 15. 1963 2-1

**Išče se perfektna kuharica** na dobro in trajno mesto v Zagreb. Ponudbe pod »Kuharica« na upravo. 1963

**Priporočam s tem cenjenim damam svoj modni salon,** posebno izdelovanje kostumov in plaščev. Albina Jarc, Cankarjeva ulica 15, II. nadstr. 1965 2-1

**Lovski pes,** rujava-bele lise, sliši na ime »Heck«, zbežal. Se odda proti nagradi v Slovenski ulici 2-1. 1970 2-1

**Kredenca z marmornato ploščo** 2000 D, salonska garnitura 460 D, postelja z madracom 500 D, nočna omarica 250 D, velik umivalnik z ploščo 560 D, pisalna miza 150 D, zimska suknja 250 D, 2 omari a 350 D. Vpraša se: Rotovški trg 8, I. nadst., leve. 1969

**Pisalne stroje,** nove in rabljene, dobavlja American Import Company, Maribor, Koroska c. 24. 1858

**Gonilni jermeni iz najboljšega usnja,** v vseh idejih širinah takoj dobavne pri Iv. Kravos, Aleksandrova c. 13, telefon interurban 307 10-1868

**Večja soba za pisarno** (brez mobilij), v sredini mesta, se išče za takoj. Ponudbe s ceno na upravnistvo lista pod »Pisarna«. 1955 3-3

**Dobro mleko se dobi v mlekarai Ivana Golob,** Slovenska ulica 16. 1944 10-4

## Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

V nedeljo, dne 15. oktobra 1922 ob 10. uri predpoldne se vrši na dvorišču pivovarne Götz 1960 2-1

## predaja paviljonov

posamezno ali tudi skupno.

**Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke** kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor,** Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

## Hotel „Stara pivarna“

(Halbwildl)

1973

Danes, dne 13. oktobra, zvečer

## ribja pojedina.

## Kupimo takoj

vsako količino papirne tkanine ali juto, tudi rabljene, snažne vreče za ovijanje poštnih pošilk. — Točne, povzročene ponudbe je poslati na

Jugoslovenski Lloyd d. d., Maribor

Ruška cesta 45. 1961 2-2

## Mestno elektriško podjetje

sprejme

## prostovodne in instalacijske monterje.

Prijavijo naj se pri Mestnem elektriškem podjetju v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 8, I. nadstropje. 1972

## Nože za kruh

nože za žep, britve, brivske stroje, stroje za striženje las, ustne harmonike, žlice, vilice, glavnike vsake vrste, lasne sponke in lasne igle 1916

na drobno priporoča na debelo **J. BALOH, GRAJSKI TRG.**